

खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेड
प्रशासन सेवा, कानून समूह, तह ७, वरिष्ठ कानून अधिकृत पदको
खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

पाठ्यक्रम योजनालाई निम्नानुसारका दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ :

प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा पूर्णाङ्क :- २००
द्वितीय चरण :- अन्तर्वार्ता पूर्णाङ्क :- ३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

१. प्रथम चरण : लिखित परीक्षा (Written Examination)

पूर्णाङ्क :- २००

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्नसंख्या X अङ्क	समय
प्रथम	शासन एवं आर्थिक व्यवस्था	१००	४०	विषयगत	८ प्रश्न X १० अङ्क = ८० १ प्रश्न X २० अङ्क = २०	३ घण्टा
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी	१००	४०	विषयगत	४ प्रश्न X ५ अङ्क = २० ६ प्रश्न X १० अङ्क = ६० १ प्रश्न X २० अङ्क = २०	३ घण्टा

२. द्वितीय चरण : अन्तर्वार्ता (Interview)

पूर्णाङ्क :- ३०

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली
अन्तर्वार्ता	३०	मौखिक

द्रष्टव्य :

- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ ।
- प्रथम र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ ।
- लिखित परीक्षामा सोधिने प्रश्नसंख्या र अङ्कभार यथासम्भव सम्बन्धित पत्र/विषयमा दिईए अनुसार हुनेछ ।
- विषयगत प्रश्नहरूको हकमा एउटै प्रश्नका दुई वा दुई भन्दा बढी भाग (Two or more parts of a single question) वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणीहरू (Short notes) सोध्न सकिने छ ।
- विषयगत प्रश्नमा प्रत्येक पत्र/विषयका प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् । परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नहरूको उत्तर सोही खण्डका उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम, विनियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाइएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।
- यस भन्दा अगाडि लागु भएका माथि उल्लेखित सेवा, समूहको पाठ्यक्रम खारेज गरिएको छ ।
- पाठ्यक्रम स्वीकृत मिति :- २०८०/०९/२३

खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेड
प्रशासन सेवा, कानून समूह, तह ७, बरिष्ठ कानून अधिकृत पदको
खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र:- शासन एवं आर्थिक व्यवस्था

खण्ड (क) – ६० अङ्क (४ प्रश्न × १० अंक, १ प्रश्न × २० अंक)

१. शासन व्यवस्थाका विविध पक्षहरू

- १.१ नेपालको संवैधानिक विकासक्रम र नेपालको संविधान
- १.२ कार्यपालिका, व्यवस्थापिका र न्यायपालिका बीच अन्तरसम्बन्ध, नियन्त्रण र सन्तुलन
- १.३ मानव अधिकार र मौलिक हक तथा कर्तव्य
- १.४ कानूनको शासन, लोकतान्त्रिक मूल्य र मान्यता, समावेशीकरण, समानुपातिक प्रतिनिधित्व तथा सकारात्मक विभेद, सामाजिक न्याय र सुरक्षा, उत्तराधिकारी योजना
- १.५ सूचनाको हक र पारदर्शिता
- १.६ सार्वजनिक नीति निर्माण प्रक्रिया र कार्यान्वयन, अनुगमन, मूल्यांकन
- १.७ सार्वजनिक सेवाको अवधारणा, विशेषता, भूमिका र सार्वजनिक सेवा प्रवाहका चुनौती
- १.८ सार्वजनिक सेवा बडापत्रको अवधारणा, महत्व र नेपालमा यसको प्रयोग
- १.९ राजनीतिक तटस्थता, प्रतिबद्धता, पारदर्शिता र उत्तरदायित्व
- १.१० नैतिकता, सदाचार र अनुशासन
- १.११ विकास योजना र चालु आवधिक योजना
- १.१२ योजना तर्जुमा कार्यान्वयन र अनुगमन तथा मूल्यांकन
- १.१३ रणनीतिक योजना, व्यवस्थापन तथा परियोजना विश्लेषण
- १.१४ संस्थागत सुशासन र संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व

खण्ड (ख) – ४० अङ्क (४ प्रश्न × १० अंक)

२. आर्थिक व्यवस्था र अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध

- २.१ आर्थिक वृद्धि तथा आर्थिक विकास
- २.२ आर्थिक विकासका पक्षहरू : कृषि, पर्यटन, उद्योग, व्यापार, पूर्वाधार, पर्यावरण संरक्षण, वैदेशिक रोजगारी, विप्रेषण, तथा मानव संशाधन
- २.३ विकासमा सार्वजनिक क्षेत्र, निजी क्षेत्र र सहकारी क्षेत्रको भूमिका
- २.४ वैदेशिक सहायता र अन्तर्राष्ट्रिय सहयोग
- २.५ गरिबी निवारण र बेरोजगार
- २.६ दिगो विकास र दिगो विकासका लक्ष्यहरू
- २.७ विकासमा नागरिकको संलग्नता
- २.८ समुदायमा आधारित विकास साभेदारी विकास
- २.९ सामाजिक न्याय र समानता
- २.१० वैदेशिक व्यापार र लगानी तथा प्रविधि हस्तान्तरण

खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेड
प्रशासन सेवा, कानून समूह, तह ७, वरिष्ठ कानून अधिकृत पदको
खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- २.११ संगठित अपराध: विद्युतीय अपराध, मिलेमतो, एकाधिकार, भ्रष्टाचार र सम्पत्ति शुद्धिकरण
- २.१२ विश्व बैंक, अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोष, अन्तर्राष्ट्रिय वित्त संस्था, एशियाली विकास बैंक, द्विपक्षीय सहयोग संस्थाहरु सम्बन्धी जानकारी
- २.१३ संयुक्त राष्ट्रसंघ र यसका एजेन्सीहरु, विश्व व्यापार संगठन, FAO, IFAD, WFP
- २.१४ युरोपेली संघ, दक्षिण पूर्वी एशियाली राष्ट्रहरुको संगठन, दक्षिण एशियाली क्षेत्रीय सहयोग संगठन, क्षेत्रीय व्यापार प्रणाली

द्वितीय पत्र : सेवा सम्बन्धी

खण्ड (क) - ५० अङ्क (३ प्रश्न x १० अंक, १ प्रश्न x २० अंक)

१. नेपालको संविधान र यसको कार्यावन्धन पक्ष
२. कानूनका सिद्धान्त
 - २.१ कानूनी शासन सम्बन्धी सिद्धान्त
 - २.२ शक्ति पृथकीकरण र शक्ति सन्तुलन
 - २.३ प्राकृतिक न्यायको सिद्धान्त
३. कार्यविधि कानून, न्याय तथा कानूनका विविध पक्षहरू
 - ३.१ देवानी र फौजदारी कार्यविधि
 - ३.२ विशेष र संक्षिप्त कार्यविधि
 - ३.३ म्याद, हदम्याद, प्राडन्याय, हकदैया, क्षेत्राधिकार र नजिरका सिद्धान्त
 - ३.४ प्रमाण कानूनका आधारभूत सिद्धान्त
 - ३.५ कानून व्याख्याका सिद्धान्त
 - ३.६ दण्डका सिद्धान्त
 - ३.७ अदालतको अधिकार क्षेत्र र यसको प्रयोग
 - ३.८ सार्वजनिक सरोकारको विवाद र रिट सम्बन्धी जानकारी
 - ३.९ न्यायिक पुनरावलोकन
 - ३.१० न्यायिक सक्रियता
 - ३.११ विवाद समाधानको बैकल्पिक उपाय
 - ३.१२ रिट निवेदन, लिखित जवाफ र प्रतिरक्षा
 - ३.१३ कानूनी राय र कानूनी रायको उपयोगिता
 - ३.१४ बहसकला र बहस व्यवस्थापन
 - ३.१५ पीडित न्याय प्रणालीको अवधारण र प्रयोग
 - ३.१६ मानव अधिकार र अन्तर्राष्ट्रिय कानूनको अवधारणा
 - ३.१७ वातावरणीय न्यायको अवधारणा
 - ३.१८ उपभोक्ता हित संरक्षण सम्बन्धी
 - ३.१९ कानूनी लिखत सम्बन्धी ज्ञान, मस्यौदा सम्बन्धी सीप
४. प्रशासनिक कानून सम्बन्धी
 - ४.१ प्रशासनिक कानूनको परिचय
 - ४.२ प्रशासनिक निकायको न्यायिक अधिकार
 - ४.३ प्रशासनिक कार्यको न्यायिक नियन्त्रण
 - ४.४ प्रत्यायोजित व्यवस्थापन

खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेड
प्रशासन सेवा, कानून समूह, तह ७, वरिष्ठ कानून अधिकृत पदको
खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

खण्ड (ख) – २० अङ्क (२ प्रश्न x १० अंक)

५. सार्वजनिक संस्थान र व्यवस्थापन

- ५.१ नेपालमा सार्वजनिक संस्थान/कम्पनीहरूको आवश्यकता, उपलब्धी, संभावना, चुनौती तथा व्यवस्थापनका सवालहरू
- ५.२ खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेडको ऐतिहासिक विकासक्रम, लक्ष्य, उद्देश्य, रणनीति, संरचना संगठनात्मक, स्रोत व्यवस्थापन, उपादेयता तथा वर्तमान अवस्था, संस्थागत सुधारका प्रयासहरू, संभावना र चुनौतीहरू
- ५.३ नेपाल खाद्य संस्थान र नेशनल ट्रेडिड लिमिटेडले गर्दै आएका कामहरूको सामान्य जानकारी
- ५.४ नेपालमा खाद्यान्न उत्पादनको वर्तमान अवस्था, माग आपूर्ति तथा बजारीकरणको व्यवस्था
- ५.५ खाद्य सुरक्षा तथा खाद्य सम्प्रभुता, पौष्टिकता सम्बन्धी अवधारणा
- ५.६ सार्वजनिक व्यवस्थापन: परिचय, कार्यक्षेत्र, नवीनतम अवधारणा, विद्यमान चुनौतीहरू
- ५.७ संगठनको परिचय, स्वरूप, सिद्धान्त तथा संगठन गठनका आधारहरू
- ५.८ संगठनमा संचार, समन्वय, सुपरिवेक्षण, अनुगमन तथा मूल्यांकनको महत्व
- ५.९ व्यवस्थापनको अवधारणा र नविन प्रवृत्तिहरू
- ५.१० मानवश्रोत व्यवस्थापन: प्राप्ति, विकास, उपयोग र सम्भार
- ५.११ व्यवस्थापनमा निर्देशन, नियन्त्रण, अधिकार प्रत्यायोजन, निर्णय प्रक्रिया र नेतृत्व
- ५.१२ समय व्यवस्थापन, परिवर्तन व्यवस्थापन, द्वन्द्व व्यवस्थापन, गुनासो व्यवस्थापन, ज्ञान व्यवस्थापन, संगठनात्मक व्यवहार, समूह गतिशीलता र समूहगत कार्य
- ५.१३ वार्ता, संझौता र मेलमिलाप
- ५.१४ सार्वजनिक नीजि साझेदारी (PPP) को अवधारणा र प्रयोग
- ५.१५ रैथाने बालीको उत्पादन, प्रबर्धन, व्यवस्थापन र बजारीकरणमा खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनीको भूमिका

खण्ड (ग) – ३० अङ्क (४ प्रश्न x ५ अंक र १ प्रश्न x १० अंक)

६. सम्बद्ध कानूनी आधारहरू

- ६.१ संस्थान ऐन, २०२१
- ६.२ खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेडको प्रबन्धपत्र र नियमावली
- ६.३ खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेडको कर्मचारी सेवा, शर्त र सुविधा सम्बन्धी विनियमावली, २०७९
- ६.४ खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेडको खरिद तथा आर्थिक प्रशासन विनियमावली, २०७९
- ६.५ खाद्य ऐन, २०२३ र खाद्य नियमावली, २०२७

खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेड
प्रशासन सेवा, कानून समूह, तह ७, वरिष्ठ कानून अधिकृत पदको
खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- ६.६ मुलुकी देवानी संहिता (करार कानून सम्बन्धी व्यवस्था)
- ६.७ कम्पनी ऐन, २०६३
- ६.८ उपभोक्ता संरक्षण ऐन, २०७५ र उपभोक्ता संरक्षण नियमावली, २०७६
- ६.९ वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६ र वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७
- ६.१० स्टाण्डर्ड नाप र तौल ऐन, २०२५ र स्टाण्डर्ड नाप र तौल नियमावली, २०२७
- ६.११ नेपाल गुणस्तर प्रमाण चिन्ह ऐन, २०३७ र नेपाल गुणस्तर प्रमाण चिन्ह
नियमावली, २०४०
- ६.१२ विदेशी लगानी तथा प्रविधि हस्तान्तरण ऐन, २०७५
- ६.१३ भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९
- ६.१४ दाना ऐन २०३३ र दाना नियमावली, २०४१
- ६.१५ पशु वधशाला र मासु जांच ऐन, २०५५
- ६.१६ आयोडिनयुक्त नून (उत्पादन तथा बिक्री वितरण) ऐन, २०५५
- ६.१७ जीवनाशक विषादी ऐन, २०४८
- ६.१८ आमाको दूधलाई प्रतिस्थापन गर्ने वस्तु (बिक्री वितरण नियन्त्रण) ऐन, २०४९
- ६.१९ न्याय प्रशासन ऐन, २०७३
- ६.२० कानून व्याख्या सम्बन्धी ऐन, २०१०
- ६.१८ प्रमाण ऐन, २०३१
- ६.२१ सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ र सूचनाको हक सम्बन्धी नियमावली,
२०६५
- ६.२२ सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ र सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४